Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

TEM/TTM

15.11.2022

Asiantuntijalausunto

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Asia: HE 222/2022 vp laeiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain ja etuostolain 1 §:n muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausunto

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä (HE 222/2022) eduskunnalle laeiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain ja etuostolain 1 §:n muuttamisesta. Lausuntonaan työ- ja elinkeinoministeriö toteaa seuraavaa.

Puolustusministeriö asetti 2.5.2022 työryhmän selvittämään kiinteistöomistuksen valvontaa koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita ja valmistelemaan ehdotus sääntelyn uudistamiseksi. Työryhmä luovutti mietintönsä puolustusministeriölle 23.6.2022. Myös työ – ja elinkeinoministeriön edustaja on osallistunut ko. työryhmän työhön.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitettyjä lainsäädäntömuutoksia perusteltuina. Ulkomaisia kiinteistöomistuksia koskevaa lainsäädäntöä on tärkeää arvioida säännöllisesti erityisesti muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Nyt ehdotetuilla lainmuutoksilla selkeytetään erityisesti kansallisen turvallisuuden kannalta merkityksellisten kiinteistökauppojen valvontaa sekä täsmennetään puolustusministeriön mahdollisen kielteisen lupapäätöksen perusteita, mitkä ovat työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan keskeisiä kysymyksiä lainsäädännön käytännön soveltamisen näkökulmasta.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitettyjä lainsäädäntömuutoksia valtion etuosto-oikeuden selkiyttämiseksi ja kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi erityisen tärkeinä. Myös kiinteistön käyttötarkoituksen kokonaisarviointi lupamenettelyssä ja puolustusministeriön oikeus kieltopäätökseen näissä tilanteissa ovat työ- ja elinkeinoministeriön mukaan tärkeitä kysymyksiä, joissa lainsäädännön tulee olla ajan tasalla.

EU:n ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta-asetus (EU) 2019/452 edellyttää rahoituksen alkuperän selvittämistä sen soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ja asetus on sellaisenaan jo suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetulla lisäyksellä selkiytetään puolustusministeriön rahoituslähteen selvittämisoikeudetta kiinteistöhankinnoissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa ulkomaalaisia yritysostoja ja vastaa niitä koskevista vahvistusmenettelyistä ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain (172/2012) nojalla.

Näissä asioissa työ- ja elinkeinoministeriö toimii läheisessä yhteistyössä myös puolustusministeriön kanssa, joka vastaa ulkomaisten kiinteistökauppojen valvonnasta ja asioilla saattaa olla läheisiä liittymäkohtia molempien ministeriöiden vastuulle kuuluviin viranomaistehtäviin. Joissain tilanteissa työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä oleviin ulkomaalaisia yritysostoja koskeviin hakemuksiin saattaa liittyä myös kiinteistöhankintoja, jolloin kyseiset tapaukset tulee saattaa sekä työ- ja elinkeinoministeriön että puolustusministeriön lupaprosessiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että molempien em. ministeriöiden lainsäädäntöjä ja niihin liittyviä menettelyjä kehitetään edelleen lakien soveltamisessa esille nousseiden kysymysten ja toimintaympäristön muutosten pohjalta. Viranomaisille luodaan näin myös paremmat edellytykset seurata alan kehitystä, tutkia tapauksia ja puuttua ei-toivottuihin yritysostoihin, sijoituksiin ja kiinteistökauppoihin.

Marjaana Aarnikka
kaupallinen neuvos
050 3384350
marjaana.aarnikka@gov.fi